

ELOISA

Etelä-Savon
hyvinvointialue

**Tulevaisuuden
sosiaali- ja
terveyskeskus**

Alkusanat

ME TEHTIIN SE!

Tulevaisuuden sote-keskus -hankematka ei ole vuosien varrella kulkenut suorinta eikä helpointa tietä. Kohtasimme matkalla mm. koronan, joka opetti meidät etätyöhön ja pakotti meidät digihypyn sijaan digiloikkaan. Samalla koko Etelä-Savon sotekenttä siirtyi suoraan uuteen aikakauteen - ja sitä myötä myös hyvinvointialueiden digikehityksen kärkeen. Hyvinvointialuevalmistelu, useat YT-neuvottelut ja uuden organisaation järjestäytyminen pakotti myös hankkeen muuttamaan suunnitelmia organisaation tarve edellä. Kahden eri hankeorganisaation (Sosterin ja Essoten) liittyminen yhdeksi hankkeeksi oli myös kansallisesti erityinen piirre.

Kun olemme eläneet nyt reilun vuoden hyvinvointialueita, on keskusteluissa turuilla sekä toreilla olleet sote-asetat ja keskuskeset, sekä sairaalan seinät. Tunnistan, että taustalla on kuntalaisen huoli siitä, että onhan apua saatavilla lähellä, kun palvelutarve yllättää. Täysin ymmärrettävää. Sanonta "taloja rakennetaan, mutta kodit syntyvät ihmisistä" pätee myös sote-palveluissa. Nyt on vuoro kodin rakentamiselle. Tyhjät seinät tai toimimattomat laitteet antavat suojaa, mutta eivät paranna eivätkä korjaa. Tarvitaan tekeviä käsiä, osaamista ja yhteistyötä.

Meillä Suomessa on yhteisiä haasteita henkilöstön saatavuuden kanssa. Siellä missä kaupunki kasvaa, kasvaa myös palvelutarve, jolloin hoitavia käsiä ja siniä tarvitaan enemmän. Pienemmissä maakunnissa käydään samaan aikaan keskustelua siitä, miten väestönrakennemuutos saadaan selätettyä ja rakennettua turvallisuuden tunnetta asiakkaille.

Tyhjenedvät seinät tarvitsevat sisälleen osaavan ja pysyvän henkilöstön. Kun nuori väki suunnittelee omaa tulevaisuuttaan, pohtivat he ammatillisen kehittymisen mahdollisuuksia, talojen jälleenmyyntiarvoa sekä sitä, onko omilla lapsilla edes mahdollisuutta harrastaa ikätoverien kanssa - vaikka pesäpalloa omassa lähikouluksaan - sillä siihen tarvitaan 17 muutakin luokkakaveria luokalle. Näillä elinvoimaan vaikuttavilla asioilla on vaikutusta siihen, miten sote-palvelutkin pystytään järjestämään tulevaisuudessa.

Lähes neljän vuoden aikana hanketyössä oli mukana runsas joukko eri ammattilaisia, paljon osaamista ja kehittämisen paloa. Organisaation järjestäytyminen otti aikansa ja hanketyö asetti aika-ajoin erityisesti palvelualueiden johtajat tiukoille hanketyön ohjauksen näkökulmasta. Kun tarve kehittämistyölle lähtee organisaatiosta, pitää näkymän kehittämistyölle olla aina yhteinen.

Ilman johtamista ja juurruttamista ei hanketyön hedelmät koskaan kypsy valmiiksi asti, vaan jäävät puolivalmiina raakileinä ö-mappiin ja tuntuvat resurssisieppoina toimialalla. Näissä niukkenevissä resursseissa meillä ei ole varaa tähän. Onneksi nyt uuden hyvinvointialueen myötä myös hanketyön tavat uudistuvat.

Vaikka hanke on ollut kansallinen - on sen ohjaamisessa ollut vahva alueellisen tarpeiden tunnistamisen henki. On ollut mahdollisuus lähteä kehittämään eteläsavolaista hyvinvointialuetta ja tässä maaperässä itäviä sekä täällä tarvittavia "taimia" (projekteja). On tunnistettu, että myös Etelä-Savon maaperässä on eri palvelutarpeita väestörakenteen ja välimatkojen puitteissa.

Yhteistä kehittämistyössä kansallisesti on ollut vaikuttavuuden vahvistaminen ja asiakaskokemuksen kautta palveluiden kehittäminen. Itse ajattelen, että tämä on juuri sitä kodin rakentamista. Toimintakulttuuri, sekä kohtaamisen ja kuulluksi tuleminen asiakaskokemus ovat tutkitusti sote-palveluiden vaikuttavuuden peruste. Kohdatuksi tullut asiakas on vaikuttavuuden mittareista paras. Hankkeen vaikuttavuuden arviointi on muuttuneessa toimintaympäristössä vaikeaa - mutta ajattelen - että mikäli hyvinvointialueemme "sote-kodin palveluista" poistuu kohdatuksi tullut asiakas, on kodin alkuvaiheen rakentamisessa ja huoneentaulun valinnassa onnistuttu.

Taina Paananen
hankepäälikkö,
ELOISA

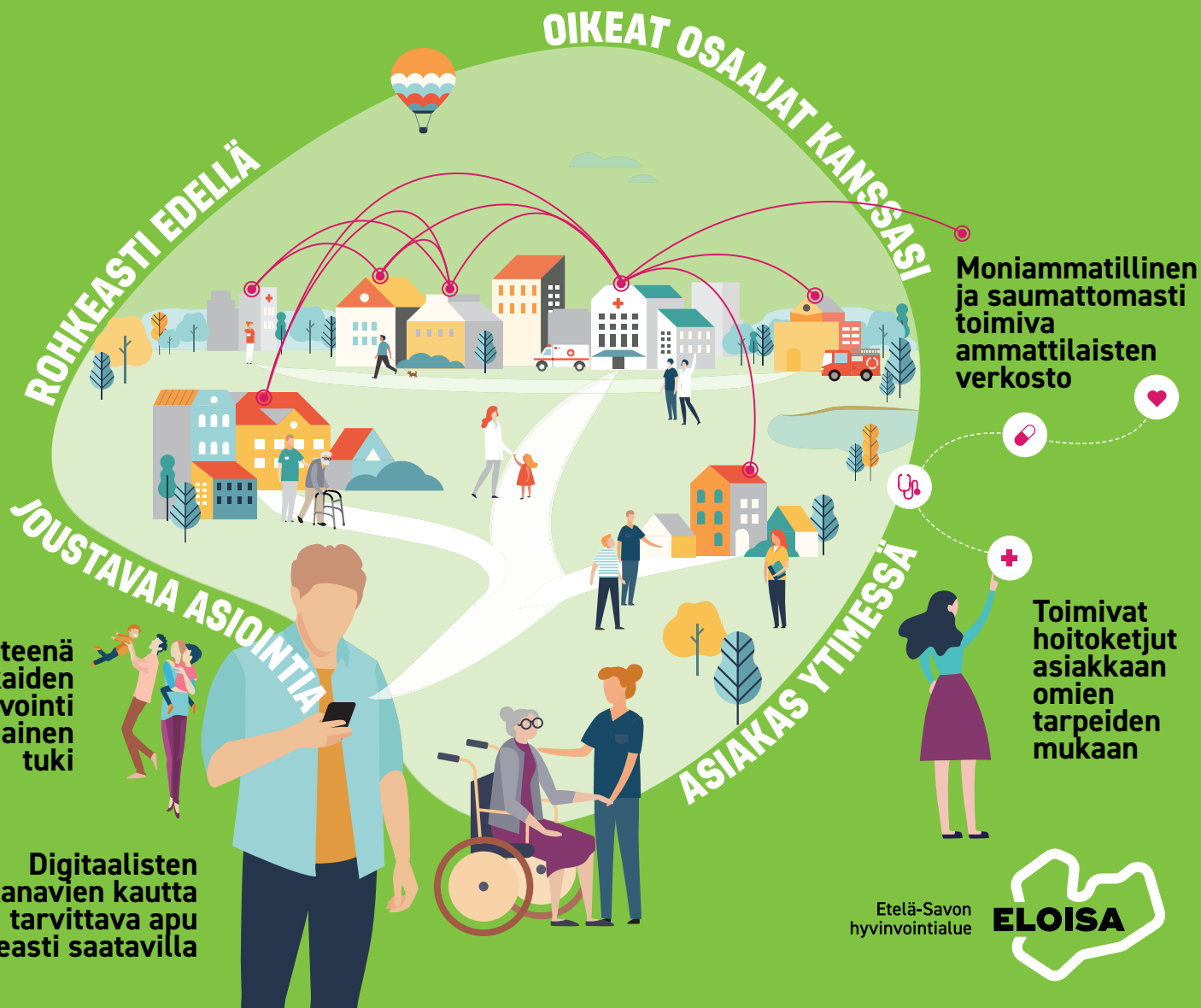
Me tehdään

TULEVAISUUDEN SOSIAALI- JA TERVEYSKESKUS (2020-2023)

Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen suunnitelmaan oli kirjattu vuonna 2020 kunnianhimoinen pääta-voite, että Etelä-Savossa saadaan aikaan muutos, joka parantaa lähtökohtaisesti asukkaiden hyvinvointia. Hankkeen tavoitteena oli yhdenvertaista sekä monipuolistaa palveluiden saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta eri kuntien asukkaille.

Hanketyössä olemme pyrkineet kehittämään palveluja, jotka olisivat entistä varhaisemmassa vaiheessa vahvistamassa asiakkaiden hyvinvointia ja terveyttä - ennaltaehkäiseviä palveluja. Näiden palveluiden kehittymisen avulla toivomme, että lääkärin ja sosiaalityön asiakkaiksi tulevat ne asiakkaat, joiden palveluntarve on selkeä. Painotus ennaltaehkäisevään ja itsehoitoa vahvistavaan palveluun vaatii ajatuksen muuttamista erityisesti siihen suuntaan, että jokainen ottaisi enemmän vastuuta omasta ja lähimmäisen hyvinvoinnista ja näin ollen siirtää palveluntarvetta vähän myöhäisemmäksi.

Kehittämistyötä tehtiin läpileikkaavasti koko Etelä-Savon hyvinvointialueella. Konkreettiset toimenpiteet ovat Eloisan omien ammattilaisten aikaansaannoksia. Seuraavilla sivuilla on lyhyesti esitetty hankeai- kana tehtyjä toimenpiteitä. Alla näet Tulevaisuuden sote-keskus -visiokuvan, joka ohjasi myös Eloisan palvelustrategian rakentumista.

Painopisteenä asiakkaiden hyvinvointi ja varhainen tuki

Digitaalisten kanavien kautta tarvittava apu nopeasti saatavilla

Etelä-Savon hyvinvointialue

ELOISA

Monialainen vastaanotto

ASIAKASOHJAUKSEN PARANTAMINEN YHDEN LUUKUN PERIAATTEELLA

Etelä-Savon hyvinvointialueen yhteisen sote-keskuksen ytimen muodostaa monialainen vastaanotto, jossa korostuu moniammatillinen yhteistyö, toimiva asiakasohjaus, sekä hoidon oikea-aikaisuus.

Palveleva digitaalinen asiointi-ikkuna

Sähköisillä kyselyillä sujuvuutta hoitoon

Hoitoon ilman jonottamista

MITÄ MYÖ TEHTIIN?

- » Laajensimme Eloisan chat- ja digilääkäripalveluja. Vuoden 2023 lopussa diginä hoidettiin jo 27% kaikista avoterveydenhuollon lääkärikäynneistä.
- » Pidimme vuorovaikutus- ja asiakasohjauskoulutuksia, sekä vastaanottovalmennuksia Eloisan ammattilaisille.
- » Siirsimme tuki- ja liikuntaelinsairaiden asiakasohjauksen ensisijaisesti fysioterapeutin suora-vastaanotolle.
- » Laajensimme työkyvyn tuen tiimin ja terveys-sosiaalityön toimintaa ja ne integroitiin osaksi sote-keskusta.
- » Farmaseutti ja ravitsemusterapeutti integroitiin osaksi moniammatillista tiimiä.
- » Laajensimme teknologian hyödyntämistä lääkeshoidossa ja otimme käyttöön älylääkekaapit.
- » Laadimme toimintakäsikirjoja toiminnan tueksi.
- » Kehitimme ja laajensimme asiakasvastaava (ASIVA) toimintamallia.
- » Perustimme useita alueellisia verkostoja, jotka edelleen jatkavat kehitystyötä.

Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut

ENNALTAEHKÄISEVÄÄN JA ENNAKOIVAAN TYÖHÖN PANOSTAMINEN

Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen kokonaisuus yhdistää alueen ehkäisevät ja matalan kynnyksen palvelut, perustason palvelut, erityispalvelut, fyysiset ja digipalvelut, sekä lähi- ja etäpalvelut yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi ja integroi ne osaksi sote-keskusta.

**Kohtaamispaikka Muikku -
tule sellaisena kuin olet!**

**Yhtenäiset palvelut
Etelä-Savon alueella**

MITÄ MYÖ TEHTIIN?

- » Yhtenäistimme alueella tarjottavia palveluja ja hoitopolkuja.
- » Tarjosimme mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen sekä aikuissosiaalityön asiakkaille päivätoimintaa etäyhteydellä, kun COVID19-epidemia oli sulkenut yksiköitä.
- » Perustimme matalan kynnyksen kohtaamispaikan päihdeasiakkaille (Muikku), joka jatkaa edelleen toimintaansa.
- » Selkiytimme nuorten mielenterveysvastaanotolla käytössä ollutta varhaintyönmallia ja pilotoimme koulupsyykkäritoimintaa.
- » Kokeilimme anonyymia nuorten mielenterveys- ja päihdechattia.
- » Palkkasimme Savonlinnaan jalkautuvan päihde-työntekijän, jotta nuoret olisi helpompi tavoittaa.
- » Otimme käyttöön Terapianavigaattorin ja uusia työmenetelmiä.

Laaja-alainen kuntoutus

KUNTOUTUSPALVELUT MUKAAN ASIAKKAIDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖIHIN

Oikea-aikaisilla ja moniammatillisilla kuntoutuspalveluilla pyritään viivästyttämään ja ehkäisemään raskaisiin palveluihin siirtymistä.

**Kotona ohjattua
kuntoutusta**

**Työllistymisen
edistäminen**

**Apua ja tukea
elämänhallintaan**

MITÄ MYÖ TEHTIIN?

- » Laajensimme työikäisten sosiaalisen kuntoutuksen palveluja koko Etelä-Savon alueelle.
- » Loimme Voimaa vertaisuudesta -kirjan uudeksi sosiaalisen kuntoutuksen työkaluksi.
- » Loimme asumispalveluihin kotona asuville ikään-tyneille kotihoidon arkikuntoutuksen palvelun.
- » Laajensimme arkikuntoutuksen toimintamallin asumispalveluihin, jonka työstämistä vielä jatketaan.
- » Pilottoimme sairaanhoitaja-fysioterapeutti työparityöskentelyä kirurgisella osastolla.
- » Yhtenäistimme Etelä-Savon alueen apuvälinepalvelujen prosesseja.
- » Tarjosimme ammatillisesti ohjattua vertaistukitoimintaa neurokirjon asiakkaille ja heidän perheilleen.
- » Olimme mukana kehittämässä selkoversiota 3X10 D -elämänlaatumittarista yhteistyössä DIAK:n kanssa.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

ETELÄ-SAVON PERHEKESKUSTOIMINNAN JALKAUTTAMINEN

Etelä-Savon perhekeskus tarjoaa yhteensopivia lasten, nuorten ja perheiden palveluja yli organisaatorajojen. Perhekeskustoiminta koostuu hyvinvointialueen, kuntien, 3. sektorin, seurakunnan sekä Kelan palveluista.

**Perheneuvo ja
Palveluluukku 2.0**

Lapsen ääni -digipeli

**Yhtenäiset
toimintamallit**

MITÄ MYÖ TEHTIIN?

- » Otimme maksuttoman ehkäisyn käyttöön alle 25-vuotiaille.
- » Selkeytimme perhekeskusprosesseja.
- » Juurrutimme systeemista työtettä ja FIT-mittarointia lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön käyttöön.
- » Loimme kuraattorityöhön yhtenäisiä toimintatapoja ja teimme kuraattorityön käsikirjan.
- » Palkkasimme yhteisökuraattorin, joka toimii lukiolaisten tukena ja apuna Savonlinnan alueella.
- » Pilotoimme palveluohjausta Savonlinnan nuorisopsykiatriassa.
- » Loimme lasten omaishoidon tuen toimintamallin ja arviointimittariston.
- » Kehitimme kasvatus- ja perheneuvontapalvelua.
- » Juurrutimme alueelle psykososiaalisia menetelmiä.
- » Otimme käyttöön Voimaperheet -kyselyn.
- » Loimme Etelä-Savon nuorisovaltuuston toimintarakenteet.
- » Kehitimme ja otimme käyttöön Perheneuvo ja Palveluluukku -asiakasohjauskanavat sekä sijaishuollon Lapsen ääni -digipelin.
- » Aloitimme työstämään yhtenäisiä NEPSY-palvelupolkuja.
- » Olimme mukana pilotoimassa lapsiperheiden elintapaohjausta.

Sosiaalihuollon kehittämisohjelma

TUTKIMUS- JA TIETO- POHJAISEN SOSIAALI- HUOLLON VAHVISTAMINEN

Monialainen sosiaalityö ja sosiaalihuolto ovat erityisen tärkeitä vaikeassa asemassa olevien ja erilaisia palveluja tarvitsevien asukkaiden tukemiseksi ja auttamiseksi. Joustava ja oikea-aikainen apu edellyttää palvelujen saumatonta yhteistyötä.

Sosiaalihuollon rakenteet kuntoon

Tiedon keruu huolestuttavista ilmiöistä

MITÄ MYÖ TEHTIIN?

- » Loimme alueelliset käytännöt rakenteellisen sosiaalityön toteuttamiselle.
- » Otimme käyttöön sosiaalisen raportoinnin.
- » Pilotoimme työikäisten sosiaaliohjauksen palveluja osana terveydenhuollon avovastaanottoa.
- » Otimme käyttöön osallistavia ja vaikuttavia sosiaalityön menetelmiä.
- » Yhtenäistimme sosiaalipalvelujen palveluprosesseja ja teimme niistä IMS-kuvaukset.
- » Osallistuimme THL:n Vaikuttavat sosiaalipalvelut -työpajoihin.
- » Otimme käyttöön vaikuttavuuden mittareita eri palveluissamme.
- » Toteutimme viestintäkampanjoita sosiaalityön tunnettavuuden kasvattamiseksi.

Tietoperusteisen toiminnan vahvistaminen

TIEDON KERÄÄMINEN JA TIEDOLLA JOHTAMINEN

Etelä-Savon hyvinvointialueella panostetaan tiedolla johtamiseen ja vaikuttavuuden mittaamiseen. Tietoperusteisen toiminnan vahvistaminen aloitettiin Rakenneuudistus -hankkeessa.

Power BI -työkalu

Yhtenäiset kirjaamiskäytännöt

MITÄ MYÖ TEHTIIN?

- » Yhtenäistimme ja kehitimme potilas- ja asiakastyössä käytössä olevia kirjaamiskäytäntöjä.
- » Loimme valmiit kirjaamisen pohjat (fraasit).
- » Loimme kirjalliset ja videoidut ohjeet kirjaamista ja tilastointia helpottaaksemme.
- » Koulutimme ammattilaisiamme kirjaamisen uusiin käytäntöihin.
- » Loimme organisaatiotasoiset rakenteet vaikuttavuustiedolla mittaamiselle.
- » Otimme käyttöön useita vaikuttavuuden mittaritietoja, joista saadaan suoria avainlukuja ja demografiatietoja alueeltamme.
- » Koulutimme henkilöstöämme lukuisten tietojärjestelmien käyttöön ja paransimme tietoteknistä osaamista.
- » Liityimme suun terveydenhuollon kansalliseen laatu- ja vaikuttavuusverkostoon.
- » Otimme käyttöön suun terveydenhuollon laadun ja vaikuttavuuden mittaritot.

ELOISA
Etelä-Savon
hyvinvointialue

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanke

2020-2023

Lue lisää
Innokylästä

**NOIN
80 TUOTOSTA**

**LÄHES
100 TEKIJÄÄ**

Sote-uudistus

Seuraa somessa

@etelasavonha

...ja verkossa etelasavonha.fi